

"KICSI BOCS" ÓVODA

1092 Budapest, Erkel u. 10.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2013.

**FERENCVÁROSI ÖNKORMÁNYZATI
ÓVODA**

TARTALOMJEGYZÉK

<u>BEVEZETŐ</u>	1
NEVELÉSFILÓZÓFIÁNK.....	3
<u>GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP</u>	4
<u>INTEGRÁLT NEVELÉS ÓVODÁNKBAN</u>	6
<u>GYERMEKVÉDELMI MUNKA</u>	10
<u>AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI</u>	13
AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD.....	13
AZ ÉRZELMI NEVELÉS	19
AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS, NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	21
<u>AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI</u>	25
MOZGÁS	25
JÁTÉK.....	28
A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ	32
VERSELÉS, MESÉLÉS	35
ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC.....	38
RAJZOLÁS, MINTÁZÁS,	41
A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	43
MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	46
<u>AZ ÓVODA KAPCSOLATAI</u>	48
<u>AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI</u>	54
AZ ÓVODA SZEMÉLYI FELTÉTELEI.....	54
AZ ÓVODA TÁRGYI FELTÉTELEI.....	56
AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	57
<u>LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK</u>	61

BEVEZETŐ

Az Óvodai nevelés országos alapprogramját 1996-ban elfogadták (137/1996. (VIII.26.) Kormányrendelet), amelynek alapján elkészítettük *saját nevelési programunkat*. A programunkat törvényi határozat alapján 2004-ben felülvizsgáltuk és annak figyelembevételével megtettük a szükséges változtatásokat (2003. évi LXI. törvény).

Az Óvodai nevelés országos alapprogramját módosították 255/2009. (XI.20.) Kormányrendelet. A módosított Alapprogramban hangsúlyozottabbá váltak a következő alapelvek:

- Az óvodával szembeni elvárások változásait meghatározó elvek.
- A társadalmi, illetve a közoktatási rendszer új kihívásait, különös tekintettel a családok életében és a családi nevelésben bekövetkezett változásokat meghatározó elvek.
- A hátrányos helyzetű -, a halmozottan hátrányos helyzetű-, a sajátos nevelési igényű gyermek nevelését, továbbá az inkluzív-, az integrált-, a migráns gyermekek nevelését és a kompetencia alapú nevelést támogató szemlélet változásait meghatározó elvek.

A 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet alapján újabb módosításokat ír elő az Alapprogramban.

A rendelet megfogalmazza, hogy „ a hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.”

Az Alapprogram megváltozott és kibővült tartalmi elemeit figyelembe véve nevelőtestületünk ismét módosította saját nevelési programját.

Pedagógiai alapelveink megfogalmazásánál abból indultunk ki, hogy:

- a gyermeket megilletik az emberi jogok; az egyenlő hozzáférés biztosításával,

- a gyermeket - mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg,
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda csak kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be,
- érvényesüljenek azok az általános igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek érdekében megfogalmaz,
- érvényesüljenek a pedagógusok pedagógiai nézeteik, értékrendjük, módszertani szabadságuk (köztük az innováció), megkötöttségeket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmazzon,
- sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése az Alapító okiratunkban meghatározottak alapján történjen.

Óvodánkban a gyermekek nevelése az általunk elkészített pedagógiai program alapján történik. Nevelési programunk sajátos arculatát az **egészséges életmódra nevelés** határozza meg. Kiemelt tevékenységünk a **játék és a mozgás**. Kiválasztott célunk áthatja nevelésünk rendszerét.

Gondolataink e célról jól megfogalmazódnak nevelés-filozófiánkban.

NEVELÉSFILOZÓFIÁNK

A napjaink közhasználatából ismert „ép testben ép lélek” mondás az ókori görög filozófusok eszmefuttatásából ered. Platón, Arisztotelész és Juvenalis, ha nem is azonos szavakkal, de ugyanazt fejezték ki a test és lélek egészségéről vallott gondolataikban. Mindhárman úgy látták, hogy a test ápolása, fejlesztése szoros összefüggésben van a lélek ápolásával. Az egészséges ember fogalma a testi fejlettségen túl a lelki egészséget is magába foglalja.

Az Alapprogram „Egészséges életmód alakítása” című fejezetében ez a kettős egység mutatkozik meg az óvodás gyermekek nevelésében.

Nevelésfilozófiánk alapja az az elgondolás, hogy a testileg és lelkileg egészséges gyermek képes a környezetéből jövő társadalmi és természeti hatások olyan fokú befogadására, amelynek következtében érzelmeiben gazdag gyermekkorát élheti meg.

Ehhez kell nekünk, pedagógusoknak megteremteni azokat a lehetőségeket, amelyek biztosítják a testi-lelki egészség megvalósulását a 3-7 (8) éves életszakaszban.

GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Óvodánk alapvető feladatai a gyermekek gondozása, védelme, nevelése és fejlesztése. Együttes munkánk eredményeként megtanulnak a közösségben élni, társaikhoz, a felnőttekhez, a változó szituációkhoz alkalmazkodni.

Az *egészséges személyiségfejlődés* érdekében elsajátítják a napi élet szokásait, szabályait, lehetőségük nyílik, hogy **egyéni ütemben fejlődjenek**. Minden tevékenység a gyermekkel való foglalkozást jelenti, és így a személyiségük fejlődését, a hátrányok csökkentését szolgálja.

Lényegesnek tartjuk, hogy:

Óvodánkban a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze.

A nevelésünk tegye lehetővé a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.

A nevelésünkben alkalmazott pedagógiai intézkedéseket a gyermekek személyiségéhez igazítjuk és nem adunk teret semmiféle előítélet kibontakoztatásának.

Az óvoda hármaskörének funkciója:

- Óvó-védő
- Szociális
- Nevelő, személyiségfejlesztő funkció

A gyermek olyan önálló személyiség, akinek joga van védelemre, lehetősége arra, hogy játszasson és a tevékenységek folyamán fejlődjön, ezáltal élete örömtelibbé, boldogabbá váljon.

A szociális fejlesztés területén célunk a kooperációs és kommunikációs képességek kialakítása. A gyermekek tanuljanak meg beszélni, környezetükben tevékenykedni, társaikkal és a felnőttekkel együttműködni, magatartásmintákat elsajátítani.

Az óvoda elsősorban nevelési intézmény – gyermekeink személyiségének kibontakoztatására, nevelésére törekszünk. Feladatunk: lehetővé tenni, elősegíteni ezt tudatos, tervezett, jól szervezett nevelési helyzetek megteremtésével.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú – azaz minden cél és feladat meghatározásánál mindenkor a gyermekekből indulunk ki. Az ő igényük, jellemzőik, neveltségi szintjük, családi környezetük adja az alapot a további munkánk elvégzéséhez. Hozzájuk igazítjuk az óvodai tevékenységek formáit (különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játéokra), alkalmazkodunk **egyéni sajátosságaikhoz**. A tevékenységeken keresztül gondoskodunk az életkorhoz és az egyéni képességeikhez igazodó műveltség tartalmak közvetítéséről.

Közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

Óvodánk nevelési célja, a 3-7 (8) éves gyermek sokoldalú, harmonikus fejlesztése derűs, otthon szeretetét hordozó környezetben.

A gyermek környezettudatos magatartásának kialakítását pedagógiai tevékenység rendszerünk és tárgyi környezetünk biztosítja.

Különös hangsúlyt fektetünk az érzelmi nevelésre, amelyen belül meghatározó szerepet szánunk a pozitív érzelmeknek, élményeknek.

Biztosítjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelését. *A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.*

INTEGRÁLT NEVELÉS ÓVODÁNKBAN

Óvodánk alaptevékenységéhez kapcsolódó kiegészítő tevékenysége a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése.

Alapító okiratunk szerint integrálhatunk:

- érzékszervi fogyatékos,
- beszéd fogyatékos,
- megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzd

Óvodánkban a sajátos nevelési igényű gyermekek integráltan, ép társaik körében nevelkednek és készülnek fel az iskolára.

A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztésének feladatai:

- testi szükségletek kielégítése,
- alapvető önkiszolgálási készségek kialakítása (étkezés, öltözködés, tisztálkodás),
- az egészséges életvezetési szokások alakítása,
- természetes élethelyzetekben való tevékenykedés, gyakorlás,
- elemi logikai műveletek, fogalmak, összefüggések tanítása,
- az elsajátított képességek önálló használatának tanítása – gyakorlása,
- az elsajátított képességek más összefüggésben való alkalmazása,
- az új ismeret több szempontú feldolgozása (látás, hallás, tapintás, szaglás, ízlelés),
- a percepció fejlesztésére irányuló gyakorlatok (beszéd, látás, hallás, mozgás),
- a pszichomotoros fejlesztés gyakorlatai,
- kommunikáció fejlesztése (az aktív és passzív szókincs fejlesztésére irányuló gyakorlatok; beszédértés segítése egyszerű mondat használatával, szókincsbővítés; téri -, időbeli orientáció, téri irányok ismerete, tárgyhoz viszonyítva térben, síkban; a beszédre irányuló figyelem fejlesztése; a

beszédészlelés és megértés fejlesztése; a beszéd tartalmi részének továbbfejlesztése;),

- a nyelvi kommunikáció megindítása,
- a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése,
- a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése,
- a beszédérthetőség folyamatos javítása,
- a beszédértés, a szókincsbővítés, a szájról olvasási készség, érthető kiejtés fejlesztése,
- a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése,
- anyanyelvi nevelés fejlesztése,
- a nagymozgás fejlesztése, mozgáskoordináció, mozgásbiztonság,
- grafomotoros képességek fejlesztése,
- a mozgások speciális fejlesztése, beszédszervek ügyesítése,
- a finommozgás fejlesztése, kézügyesség, írás előkészítés,
- látásnevelés, látás használatának megtanítása a távoli és közeli környezetben,
- térbeli tájékozódás a látás felhasználásával,
- a látás-mozgás koordináció fejlesztése, finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt,
- a kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése.

Pedagógusaink a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését megfelelő szakemberek együttműködésével látják el.

A következő szakemberek, együttműködését biztosítja a fenntartó (ingyenes szolgáltatás):

- logopédus, fejlesztő pedagógus, pszichológus, gyógypedagógus.

A szakértői és rehabilitációs bizottságok:

- szükség szerint utazó gyógypedagógust biztosítanak,
- javaslatot tesznek a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodába való elhelyezéséről,

- véleményükben foglaltaknak megfelelően, biztosítják a különleges gondozást a gyermekek életkorának, állapotának megfelelően,
- megjelölik a kontrollvizsgálat időpontját,
- döntenek a sajátos nevelési igényű gyermekek beiskolázásáról.

Célunk:

- Az integráció sikerességének a megvalósulása a pedagógus, a segítő szakemberek, a sajátos nevelési igényű gyermek és ép társai hatékony együttműködésével.
- A lehető legmagasabb társadalmi integráció. A sajátos nevelési igényű gyermek sajátítsa el azokat az alapvető életvezetési képességeket, amelyek szükségesek a közösségen belüli önálló vagy viszonylag önálló élet eléréséhez.
- A környezet kialakításával serkenteni a szociális képességek tanulását, a sajátos nevelési igényű gyermek olyan személyiségtényezőinek fejlesztését, amelyek az elsajátított képességek magabiztos használatát eredményezik.
- Az óvodai nevelésünkben a sajátos nevelési igényű gyermeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekvés.
- Az elvárásaink mindig igazodjanak a gyermek fejlődésüteméhez.
- Fejlesztésünk a gyermekek számára megfelelő területen valósuljon meg.
- A sajátos nevelési igényű gyermek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munkánk mellett a megfelelő fejlettségi szint elérése.

Óvodapedagógusok feladatai:

- Elfogadó, befogadó környezet biztosítása.
- A megfelelő környezet kialakításával, a szükséges tárgyi feltételek és segédeszközök meglétéről gondoskodni.

- A napirend során a gyermeknek mindig csak annyi segítség adása, ami a további önálló cselekvéshez szükséges.
- Esélyt adni a felzárkózásra, lehetőséget biztosítani a követelmények, elvárások teljesítésére.
- Egyéni fejlődési üteméhez igazodó differenciált foglalkozás biztosítása – a fejlesztési folyamatot a gyermek egyéni szükségleteihez igazítva.
- A meglévő képességek, adottságok megerősítése, ezekre építve a sérült funkciók kibontakoztatása.
- Az elvárásaink a súlyosság mértékéhez, valamint a gyermek fejlődési üteméhez való igazítása.
- Annak belátása, hogy kiemelkedő tevékenységre is képes lehet.
- Az alkalmazkodó képesség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködő képesség szerint való segítségnyújtás.
- Az önkiszolgálás fejlesztése, a játék tevékenység elősegítése, a szocializáció megsegítése.
- Kellő idő, alkalom, vagyis időtöbblet biztosítása.
- Szoros együttműködés a gyógypedagógussal.
- A természetes szülő – gyermek kommunikáció támogatása.
- A szülők bátorítása, önbizalmuk erősítése, segítő tanácsadás.
- A gyermekcsoport befogadó képességének fejlesztése azzal, hogy az óvodapedagógus természetesen kezeli a sajátos nevelési igényű gyermekeket.
- A sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelésünkkel, a fejlesztésünkkel ne terheljük túl.

A habilitációs, rehabilitációs egyéni és /vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia.

Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógiai tanár, terapeuta közreműködése szükséges.

Gyógypedagógusok feladatai:

- Megismerkedik a befogadó pedagógussal.
- Tájékoztat a gyermek erős és gyenge oldalairól.

- Felhívja a pedagógus figyelmét a beszerezhető szakirodalomra, segítő szervezetekre.
- Rendszeresen hospitál a csoportnál.
- Folyamatosan együttműködik, konzultál a pedagógussal.
- Nyomon követi a gyermek fejlődését.
- Kapcsolatot tart a szülőkkel.
- Közvetlenül foglalkozik a gyermekkel, elsősorban olyan területen, amely az ő szaktudásával oldható meg.
- Koordinálja a rehabilitációs foglalkozásokban résztvevő más szakemberek munkáját (logopédus, pszichológus, orvos stb.).

Szülő feladatai:

- Helyzetét másokkal szemben képviselje.
- Tanulja meg a környezettel való konfliktusának megoldását.
- Nyitottan és bátran közelítsen a világ felé.
- Segítse gyermeke sikeres beilleszkedését az óvodába.
- Segítse gyermekét az önkiszolgálás és önálló tanulás kialakításában „csak annyi segítséget nyújtani, amennyi még éppen szükséges”.
- Az óvodai élettel, illetve várható eseményekkel ismertesse meg gyermekét.

Sikerkritérium:

- A sajátos nevelési igényű gyermek sikeres beilleszkedése ép csoporttársai közé.
- Képességeihez mérten a sajátos nevelési igényű gyermek optimális fejlődése a sikeres iskolakezdéshez.
- A sajátos nevelési igényű gyermek családjával kialakult harmonikus kapcsolat.

GYERMEKVÉDELMI MUNKA

A gyermekvédelem a pedagógiai programunk szerves része. Óvodánk a gyermekvédelmi feladatait a 11/1994. (VI.8.) MKM 6.§ 1, 2 bek., Kt. 41. § 6. bek. Kt. 19. § 7. és 1999. XXXI. törvény 40. §-a alapján

fogalmazta meg. *Az egészséges életmódra nevelés egyik fontos területe az óvodánkban a gyermekvédelem.*

Célunk:

- A prevenció során azon tényezők, okok feltárása, amelyek a gyermek fejlődését akadályoztathatják, veszélyeztethetik, gátolhatják.
- Védő-óvó intézkedések kezdeményezése a rászorulóknak érdekében.
- A veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű gyermekek fokozott védelme.
- A gyermeket megillető jogok érvényesülésének biztosítása.

Feladatunk:

- Segítséget nyújtani a hátrányok csökkentéséhez a családgondozás és az egyéni bánásmód keretein belül.
- A családi háttér minél realisabb, alaposabb megismerése.
- Tanácsadás a szülők részére.
- A gyermek családban történő felnevelésének segítése a rendelkezésre álló eszközökkel.
- A problémák feltárása a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése.
- Gyors és hatékony intézkedés foganatosítása a gyermeket közvetlenül veszélyeztető esetekben.
- Együttműködni a Gyermekjóléti Szolgálattal, az egészségügyi hálózattal, Nevelési Tanácsadóval.
- A szociálisan hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása.
- Tehetséggondozás.
- A gyermekek mindenek felett álló érdekeinek a képviselője.
- Adatvédelem.

Sikerkritérium:

- A rászoruló gyermekek esélyegyenlőségének megvalósulása.
- Bizalomteljes kapcsolat kialakulása a családokkal.

A gyermekvédelmi munka irányításáért az óvodavezető egyszemélyi felelős. A gyermekvédelmi munka összehangolásáért a gyermekvédelmi munkát végző pedagógus a felelős. A gyermekvédelmi munkában, a családgondozásban minden óvodapedagógus részt vesz. A gyermekvédelmi feladatokról éves munkaterv készül. A gyermekvédelmi felelősök munkáját kerületi szinten koordinálják.

A gyermekvédelmi munka ellátáshoz szükséges kapcsolatokat: „Az óvoda kapcsolatai” című fejezet bővebben taglalja.

AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Programunk sajátos arculatát az egészséges életmódra nevelés határozza meg.

Az óvodai nevelés egyik alapvető feladata a 3-7 (8) éves gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, különleges védelme és a gyermekekről való gondoskodás.

Az egészségi állapotot befolyásolja a helyes életritmus.

Célunk:

- A gyermekek személyes kompetenciájának fejlesztése (egészséges és kulturált életmódra nevelés).
- A gyermek helyes életvitelének kialakítása a rendszeresen végzett tevékenységekkel.
- A testi és szellemi képességek fejlesztése a tevékenységek során.

Feladatunk:

- Az egészséges életvezetés kialakítása.
- Az egészséges környezet biztosítása.
- A gyermekek gondozása (testápolás, öltözködés, táplálkozás).
- Optimális önállóságú személyiség kialakításának elősegítése.
- A gyermekek testi képességeinek a fejlesztése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Pihenés-alvás rendszerének kialakítása.
- A környezetvédelmi szokások alakítása.

Az egészséges környezet biztosítása

Az egészséges környezet biztosítása feltétele az egészséges életmód kialakításának. (Lásd: Tárgyi feltételek c. fejezet).

Célunk:

- A gyermekek egészséges fejlődésének és a nevelés optimális feltételeinek biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása, a gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozása.

Feladatunk:

- Az egészséges és a sajátos nevelési igényű gyermekek optimális fejlődéséhez szükséges (speciális) személyi és tárgyi feltételek biztosítása.
- Szoros együttműködés közvetett és közvetlen partnereinkkel.
- Pályázatokon való részvétel az eszközök további pótlása, fejlesztése érdekében.
- A pedagógusok és az intézmény egyéb dolgozóinak innovációs törekvésének segítése, továbbképzések biztosítása.

A gyermek gondozása

1. Testápolás

Célunk:

- A gyermekek egészségének védelme; betegségek megelőzése; testük, ruházatuk gondozása; tisztálkodási igényük, tisztaság-igényük kialakulása.

Feladatunk:

- Szoros érzelmi kapcsolat kialakítása példamutatással.
- A család és az óvoda szokásrendszerének összehangolása.
- Tisztaság igényük kialakítása.
- Egészségvédő szokások kialakítása.

2. Öltözködés

Célunk:

- A gyermekek praktikus, célszerű, ízléses öltözködési igényének kialakítása, személyi higiéné, egészségük védelme, betegségek megelőzése.

Feladatunk:

- Együttműködés a szülőkkel.
- Megfelelő hely és idő biztosítása az öltözködéshez.
- Önállóságra nevelés.

3. Étkezés

Célunk:

- A gyermeki szervezet egészséges fejlődésének biztosítása, meglévő egészségének fenntartása, betegségek megelőzése.

Feladatunk:

- Egészségvédő képesség fejlesztése, az egészséges életmód támogatásával.
- Gondoskodni a vitamindús étrendről és a megfelelő mennyiségű folyadékbevitelről.
- Figyelembe venni az egyéni különbségeket, igényeket és élelmiszerekkel szembeni túlérzékenységet.
- A napirend pontos megtervezésével a rendszerességre törekedni és biztosítani a megfelelő időt, helyet az étkezéshez.
- Megtanítani a kulturált étkezés szokásait.

A gyermek testi képességeinek fejlesztése

Célunk:

- A gyermekek egészségének megőrzése, fizikai erőnlétük, személyiségük fejlesztése.
- A testi szükségleteik és mozgásigényük kielégítése.

Feladatunk:

- A feltételek megteremtése (hely, idő, biztonságos eszközök, szabályok, szokások kialakítása).
- Lehetőségek megteremtése; udvari játék, illetve séták, kirándulások, permetező zuhanyozás, mozgásos játékok rendszeres kezdeményezése, sportnap a szülővel; testnevelés foglalkozások, mindennapos testnevelés.
- Megismerni a mozgáslehetőségeket (szokásokat) a családban.
- Felmérése és összehasonlítása a testi fejlődés jellemzőinek a korábbi időszakokkal, egyéni fejlettség figyelembevétele. Differenciált fejlesztési program készítése.
- Állóképesség, ügyesség, gyorsaság, koordinált mozgás tudatos fejlesztése, egyszerűbb rendellenességek prevenciója, korrekciója.
- Prevenció, korrekció szakemberek igénybevétele szükség esetén, a szülő és a pedagógus együttműködésével.
- Egészségvédő képességek fejlesztése a balesetvédelmi minták nyújtásával.

Pihenés – alvás rendszere az óvodában**Célunk:**

- A gyermekek testi és lelki fejlődésének biztosítása, a gyermeki szervezet megfelelő regenerálódásának biztosítása.

Feladatunk:

- Egyéni alvásigények figyelembevétele.
- A napközbeni „magányigény” figyelembevétele.
- Megfelelő légkör, hely és idő biztosítása.
- Minél otthonosabb körülmények megteremtéséhez saját ágyneműhuzat biztosítása.
- Levegőztetés.
- Szoros derekú ruhadarabok levétele.
- A meglévő egészségtelen ágyak folyamatos cseréje (az új ágyak biztosítják a gerincnek a megfelelő helyzetet alvás közben, elég szélesek és hosszúak, jól szellőznek, könnyen tisztántarthatók).

Környezetvédelmi szokások

Célunk:

- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások és a környezettudatos magatartás alakítása.
- A környezet fenntartható fejlődésének érdekében minőségi értékek (iható víz, tiszta levegő, szennyezésmentes környezet) megteremtésének lehetőségei, a gyermek személyiségfejlesztése során az egyes tevékenységek által.

Feladatunk:

- A helyes magatartási szabályok betartatása óvodán belül és kívül.
- Az élő és élettelen környezetünk megóvása.
- Hagyományápolás (Föld napja, Madarak és fák napja, Állatok világnapja, A víz világnapja).
- Részvétel biztosítása környezetvédelmi programokon, amelyek életkoruknak megfelelőek.
- Balesetmentes környezet kialakítása.
- Szűkebb és tágabb környezet megismertetése.
- Tiszteletben tartani, óvni az élővilág sokféleségét.
- A kölcsönös függőség felismertetése „Az ember is része a természetnek!”
- A fenntarthatósági elv alkalmazása az óvodai élet minden területén.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Ügyelnek saját környezetükre, igyekeznek maguk körül rendet tartani.
- Önállóan tisztálkodnak, helyesen használják az ehhez szükséges eszközöket.

- Önállóan, megfelelő sorrendben öltözködnek, ruhájukat begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik. A hőmérsékletnek megfelelően öltözködnek. Figyelnek esztétikus külsejükre.
- Étkezésnél kulturáltan viselkednek, önállóan kiszolgálják magukat, esztétikusan terítenek, gondolnak az ételek helyes mennyiségének megítélésére, helyesen használják az evőeszközöket.
- A mozgásos tevékenységek alkalmával igyekeznek betartani a jól kialakított szokásokat, szabályokat.
- A pihenésnél a gyermekek igényévé válik a szoros ruhadarabok levétele.
- Megváltoznak testük arányai, megkezdődik a fogváltás.
- Mozgásuk rendezettebb, koordináltabb.
- Folyamatosan fejlődik finommotorikájuk, képesek a helyes ceruzafogásra és vonalvezetésre.
- Nő teherbíró és állóképességük.
- Képesek testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani.

AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az ember születésétől kezdve állandó interakciók (társas kölcsönhatás) között él. A kisgyermek „én-központú”, elsősorban önmagára képes figyelni. Emocionális alapon fokozatosan fejleszthetők azok a tulajdonságai, amelyek segítségével képessé válik másokkal is törődni, kialakulnak az együttéléshez szükséges erkölcsi normái. Az óvoda gyermek jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége. *Az egészséges személyiség fejlődésének egyik alapvető feltétele, hogy a gyermek érzelmekben gazdagon nőjön fel.*

A szociális kompetencia fejlesztését befolyásolják az egyén személyiségéből - a család által képviselt – és az óvoda környezetéből fakadó tényezők.

Célunk:

- Az óvodai szocializáció folyamatában a gyermek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján.
- Képes legyen az iskolában óvodásból iskolássá szocializálódni.

Feladatunk:

- A barátságos légkör, otthonos, szeretetteljes életkörülmények biztosítása.
- A pozitív érzelmi attitűd kialakítása ez óvoda alkalmazottai és a gyermek, gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatokban.
- Az önkifejező és önérvényesítő törekvések előtérbe helyezése, az éntudat kialakítása a csoport normáinak keretén belül.

- A gyermekek természetes társas szükségleteinek kielégítése.
- Szokások és normarendszer kialakítása, megvalósítása.
- A közös élményekre épülő tevékenységek megszervezése.
- A szűkebb és tágabb környezet megismertetése, a szülőföldhöz való kötődés megalapozása.
- A folyamatos kommunikáció igényének felkeltése a társas kapcsolatok alakításában, modellértékű kommunikációs formák biztosítása az intézmény minden dolgozója részéről.
- A hagyományok kialakítása, ápolása.
- A közösségi élet szokásai és a közösségi magatartás kialakítása.
- A különbözőség elfogadtatása, tiszteletben tartása.
- A sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és a kiemelkedő képességű gyermekek speciális nevelése.
- Személyes példamutatással elősegíteni a pozitív szociális szokások kialakítását, gyarapodását.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Szeretik óvodájukat, érzik társaikhoz, a felnőttekhez való tartozásukat.
- A jól kialakult szokások a gyermekek igényévé válnak, amelyet biztonságosan alkalmaznak.
- Segítenek és együtt éreznek egymással, érdeklődnek társaik iránt.
- A közös tevékenységben együttműködők és türelmesen befejezik azt.
- Meghallgatják egymást és a felnőtteket. Szívesen dolgoznak egymásért és a csoportért.
- A konfliktushelyzeteket igyekeznek közösen megoldani.
- Érdeklődésüknek megfelelően kezdeményezők.
- Szociálisan éretté válnak az iskolakezdésre.

AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Anyanyelvi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai élet minden mozzanatát, nevelésünk teljes folyamatában jelen van, annak szerves része, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

A kommunikáció nagy része spontán hat a gyermekek beszédfejlődésére, de szükség van a tudatos anyanyelvi nevelésre is. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit, ezáltal fejlődik személyisége. A közösen átélt örömök, élmények elszakíthatatlan szálakkal kötik össze az óvodapedagógust és a gyermeket egymással és anyanyelvünkkel.

Célunk:

- Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – a beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel (a javítgatás elkerülésével) – valósuljon meg a nevelőmunkánk során.

Feladatunk:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésre, szeretetére nevelés közben a gyermek beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, kérdéseik megválaszolása.
- A beszélgetés folyamán a gyermeki beszéd formai tartalmának és beszédmegértésének fejlesztése.
- A változatos kommunikációjuk során a gyermek beszédaktivitásának növelése, társas kapcsolataik bővítése.
- Az óvodapedagógus személyes példájával kommunikációs helyzetek megteremtése, a gyermekek közötti kommunikáció ösztönzése.

- Beszélgetés közben a magyar beszédre jellemző jegyek alakítása.
- Az óvodapedagógus kérdéskultúrájának, kommunikációjának metakommunikációjának mintaszerű alkalmazása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- *Az egészségesen fejlődő gyermek gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezi ki.*
- Meghallgatja, megérti mások beszédét.
- Életkorának megfelelően mondatokat, mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- Többnyire tisztán ejti a magán – és mássalhangzókat (a fogváltás egyéni eltéréseket mutathat).

Értelmi fejlesztés és nevelés

Az óvodás számára a világ megismerése elsősorban az érzékszervekkel történik. Ez adja az alapot ahhoz, hogy a meg- és átélt tapasztalatokat a pedagógus hogyan használja fel a további ismeretek bővítésében.

A kognitív kompetenciák fejlesztésében az óvodás gyermeknél a vele született spontán kíváncsiságára, érdeklődésére és természetes tanulási vágyára építünk.

Célunk:

- Az értelmi nevelésen belül a megismerési folyamatok fejlesztése. E fejlesztés megvalósul az óvodai élet minden tevékenységi formájában.
- Fontos arra gondot fordítani mikor, mit, hol, hogyan észlel a gyermek, mire figyel oda, mit jegyez meg emlékezetében, mit

képes felidézni, milyen képzeleti képei vannak az átélt élményekkel kapcsolatban, mire korlátozódik gondolkodása, milyen alapvető összefüggéseket ismer fel, azokból levonja-e a szükséges következtetéseket.

- Óvodai nevelésünk során a következő kognitív motívumok fejlesztése kapjon kiemelt szerepet: kíváncsiság-, érdeklődés-, játékszeretet és alkotási vágy felkeltése, a tanulási teljesítményvágy optimalizálása.

Feladatunk:

- A gyermekeknek olyan változatos tevékenységek, ösztönző környezet biztosítása, amelynek során érdeklődésükre, kíváncsiságukra, meglévő tapasztalataikra, élményeikre és ismereteikre építve, további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő társadalmi és természeti környezetről, és fejleszti valamennyi értelmi képességét.
- Megteremteni annak lehetőségét, hogy a tevékenységek, cselekvések során fejlődjenek egyéni képességeik, különösen képzeletük és kreativitásuk.
- A totális érzékelő apparátus kifejlesztése.
- A figyelem erősödésének és idejének fokozatos növelése.
- Az emlékezet tartósabbá és pontosabbá tétele.
- A képzeleti működéshez a gyermeki világ határainak feloldása.
- A napi élethelyzetek cselekvése, majd konkrét fogalmakkal történő verbális megoldása.
- Ismereteinek rendszerezése, bővítése, a különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, értelmi képességeinek, kreativitásának, alkotóképességének fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek vegye észre a körülötte lévő világ változásait.
- Legyen képes a szándékos figyelemre.
- Tudja rendezni élményeit emlékezetében (múlt, jelen, jövő).
- Alakuljon ki valóságtudata.
- Egyszerű feladatot gondolati úton oldjon meg.
- Ismerjen fel és értelmezzen elemi ok-okozati összefüggéseket.
- Vonjon le egyszerű következtetést.
- Alkosson elemi ítéletet.
- Lássa meg az előtte álló problémát és igyekezzon azt képességei szerint megoldani.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

MOZGÁS

Programunk arculata mozgás- és játékközpontú.

A mozgás az egészséges életmódra nevelés egyik legfontosabb tevékenysége.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának és fejlesztésének eszközei.

Sajátos nevelési célunk kialakításakor a következő gondolatok motiválták testületünket:

- A családok udvar nélküli lakásokban élnek, emiatt a gyermekek mozgástere korlátozott. Ezért válik szükségessé, hogy a gyermekek mozgáskultúráját kiemelt odafigyeléssel fejlesszük az óvodában.
- Az óvodás gyermek alapvető tevékenysége a mozgás és a játék.
- A mai modern világ jellegzetessége a mozgásszegény életmód, mely számos *egészségre káros következménnyel jár.*

A mozgás minden óvodai tevékenységben megjelenik. A gyermek igénye, hogy kedvére mozogjon, átélése számára örömet jelent. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, melyek *befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, fejleszti teherbíró és ellenálló képességét, az egyes szervek teljesítőképességének működését.* Az érzelem, akarat és értelem hullámhosszán finomítható a technikai szint, a látásmód és a

hallás képessége. Így alakul ki az összerendezett tartás és mozgás: a harmonikus személyiségű gyermek.

A tanulási zavarok megelőzésében, illetve korrekációjában a mozgás a testfejlesztés mellett a vizuális, az auditív, a kineztikus és a taktilis észlelési csatornák fejlesztését is segíti.

Célunk:

- A gyermekek természetes, harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy-kis mozgásának, testi képességeinek fejlesztése rendszeres egészségfejlesztő testmozgással, játékos formában, egyéni fejlettségi szintjükhöz igazodva.
- A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.
- A játékos mozgásokkal, az egyéb *egészséges életmódot erősítő tevékenységekkel* és a heti szervezett formában történő tornával, a mozgás kielégítése. A mindennapos testnevelés tervezése, szervezése, biztosítása.

Feladatunk:

- Feltételek megteremtése:
 - Hely: csoport szobában, tornateremben, szabad levegőn (terasz, udvar, játszótér, kirándulás)
 - Idő: a tornatermi beosztás szerint, illetve a mindennapi tevékenységekben, a csoport napirendjéhez igazodva,
 - Eszköz: a fejlesztő feladatoktól függően (eszköz vagy eszköz nélkül)
 Spontán vagy szervezett formában.
- *A gyermekek egészségi állapotának, egyéni szükségleteinek, képességeinek, fáradékonyságának, teljesítőképességének szem előtt tartása.*
- Az esztétikus mozgással a mozgáskultúra megalapozása.

- A gyermekek fizikailag, lelkileg, és szellemileg arányos foglalkoztatása.
- A tevékenységek során elsajátított mozgások változatos alkalmazása a mozgásos játékokban (szerepjátékok, utánzójátékok, feladatjátékok, szabályjátékok).
- A motorikus, vizuális és akusztikus területek fejlesztése az esztétikus mozgás megtanításával.

- *Az egészséges életvitel alakítása* a mindennapos mozgással.
- A gyermekek biztonságának figyelembevétele a tevékenység során.
- *Az egészségvédő képességek fejlesztése az egészséges életmód támogatásával.*

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek mozogni, a mozgás számukra öröm.
- A mozgásos játékokban kitartóak, alakul szabálytudatuk.
- Rendezettebbé válik nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyérzékük.
- Mozgásukat szándékosan irányítani képesek.
- Testüket el tudják helyezni a térben, képesek az irányok bejárására és változtatására.
- A sportszereket biztonságosan használják. Alkalmazkodni tudnak a csoportkövetelményekhez.
- Egyszerű mozgásos játékokat megszerveznek.

JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztetőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Az óvodás életformája a játék, olyan lehetőséget jelent az óvodapedagógus számára, amelyet céltudatosan felhasználhat a gyermekek pozitív irányú nevelése érdekében. A gyermek a játékában kiélheti, kipróbálhatja, gyakorolhatja az életből merített élményeit. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenységgé. A játék sajátossága a feszültségcsökkentés, az örömnújtás, ill. örömatélés.

Célunk:

- Az óvodában olyan derűs, szeretetteljes, családi légkör megteremtése, ahol a gyerekek önfeledten képesek játszani, teljesen beleélve magukat az adott játékhelyzetekbe, amely *egészséges fejlődésüket biztosítja és kielégíti elemi pszichikus szükségletüket.*
- A játék alatt szerzett információk tudatos felhasználása a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztésében.
- Utánozható pozitív példa adása, amely serkent a játékban való részvételre.
- A gyermek játékának tiszteletben tartása és a tiszta játékidő szabadságának megőrzése illetve a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- A játék folyamatában a tudatos jelenlét biztosítása az indirekt irányítás felelősségével, szükség és igény szerinti együttjátszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartással.

Feladatunk:

- A feltételek megteremtése:
 - Légkör: nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságos, szeretetteljes,
 - Hely: állandó, ideiglenes; csoportszoba, udvar, természeti környezet,
 - Idő: a napirendben a megfelelő idő biztosítása,
 - Eszköz: korcsoportonként változó.
 - Élményszerzési lehetőségek biztosítása a különböző játékformákhoz.
- A tapasztalatszerzés lehetőségeinek a megteremtése: családi-, óvodai-, közvetlen környezetből hozott élmények (szervezett és spontán).
- A gyermekek elmélyült, önkéntes játéklehetőségeinek biztosítása.
- A játéktevékenységen keresztül a természeti és társadalmi környezet megismertetése.
- A szociális képességek fejlesztése (együtműködés a társakkal, konfliktushelyzetek megoldása, kapcsolatteremtés, szerepvállalás, versenyszellem).
- Mozgásfejlesztés a játék során (nagymozgás, finommozgás).
- Anyanyelvi és kommunikációs képességek fejlesztése a játék során.
- Az udvari illetve csoportszobai szabad játékhoz az *egészséges, biztonságos feltételek megteremtése.*

A játékfajták

Gyakorlójáték

Véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, amely ismétlésre készíteti a gyermeket és örömet okoz neki. Ismerkedik a játékában felhasznált anyagok, eszközök tárgyak tulajdonságaival, működésével. A gyakorlás során fejlődnek a különböző funkciók. A gyermeket mozgásigénye és manipulációs vágya motiválja.

Szimbolikus - szerepjáték

A szimbolikus helyettesítés lehetőséget ad arra, hogy a gyerekek új dolgokat találjanak ki, hogy élményeiket, tapasztalataikat és a hozzáfűződő érzelmeket átrendezzék, újra formálják. Érzelmek intenzívek, még nem tudják kezelni őket. Az érthetetlen külvilág és belső érzéseik megértésében segítő és feszültségeket csökkentő eszköz a szimbolikus játék. Nevelési szempontból gazdag lehetőséget nyújt.

A gyermekek szerepjátéka tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket és az ehhez fűződő érzelmeket tükrözi. Fontos, hogy a gyermek minél több élményhez jusson, ezzel az összes megismerési folyamat fejlesztése biztosított.

Konstruáló-, szabályjáték

A konstruáló játéknál a gyermeket az alkotás öröme, a sokféleképpen összeállított játékszer és építőelem felhasználása ösztönzi a tevékenységre. Mindkét játéknál biztosított a gyermek mozgása, értelmi-, érzelmi-, és szociális fejlődése.

A szabályjáték jellemzője, hogy meghatározott szabályok szerint zajlik. Ezek vállalása önkéntes.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait.
- Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz.
- A játszó gyermekek között tartós kapcsolat alakul ki.
- Önállóak a játék tervezésében, szerepek elosztásában.
- Szívesen játszanak szabályjátékot, ők is alkotnak szabályokat.
- A játékokra vigyáznak, maguk is készítenek egyszerűbb eszközöket.
- A játékukban: kreatívak, alkotóak, elmélyültek.

„A játék nem más, mint a lélek megnyilvánulása,
segítségével olvashatóvá válik a lélek.”

Ancsel Éva

A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részében utánzásos spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, így az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Célunk:

- A gyermekek képességeinek fejlesztése, hogy sikeresen használják fel, illetve alkalmazzák a már meglévő, valamint újonnan szerzett ismereteiket, tapasztalataikat az újabb azonos – hasonló szituációkban.
- A probléma felmerülésénél keressék a megoldás lehetőségeit, használják kreativitásukat, felfedező készségüket.
- Igényeljük a folyamatos információáramlást, és maguk is vegyenek részt ebben.
- Érezzék a felfedezés, a tudás örömét.

Feladatunk:

- A feltételek megteremtése tapasztalatgyűjtéshez.
- A gyermekek egyéni fejlettsége alapján, annak eldöntése, hogy mikor és milyen formában szervezzük a tanulási-tapasztalatszerzési folyamatokat.
- A gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére épülő tapasztalat és ismeretszerzés során az anyanyelv fejlesztése: szókincsbővítés, helyes beszédkialakítás, beszédkedv felkeltése. Beszédészlelés és beszédértés fejlesztése.

- Önfeledt, boldog tevékenykedés biztosítása, buzdítása, személyre szabott dicsérettel, pozitív megerősítéssel, értékeléssel.
- Fokozatosan hozzászoktatni a gyermeket a szerzett tapasztalatok, információk tudatos tárolásához és előhívásához az adott szituációkban.
- *A gyermek egészséges kíváncsiságát* felkelteni a különböző problémahelyzetekben.
- Lehetőséget adni a kreativitás megjelenéséhez (önálló, eddigiektől eltérő, de eredményes ismeretszerzés, illetve feladatmegoldás).
- Az önkifejezési képességek fejlesztése.
- A speciális (tehetség) képességek fejlesztése, egyéniséggé nevelés.

A tanulás formái:

- Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás – és viselkedéstanulás.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- A gyakorlati problémamegoldás.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen vesznek részt, az ismereteket ötletesen felhasználó foglalkozásokon. Kutatják az ismeretlent közvetlen és tágabb környezetükben.
- Nyitottak, érdeklődéssel fordulnak minden új és megszerzhető tapasztalat, élmény felé.
- Igyekeznek sikeresen alkalmazni a megszerzett ismereteket.
- A tanuláshoz szükséges képességeik folyamatosan fejlődnek.
- Észlelésük, érzékelésük differenciálódik.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre.

VERSELÉS, MESÉLÉS

A művészeti nevelés egyik része az irodalmi nevelés. Az óvodában a gyermekek számára elsősorban a fantázia szárnyalásával, az együtt átélt közös élményekkel okoz örömet. A kisgyermeknek a verselés, mesélés, mondókázás is játék. Játék a szavakkal, egy képzelte világgal, önmagával, társaival és a felnőttekkel. Ezt a játékot különös örömmel éli át, miközben érzelmi élményekhez jut. A vers, mese, bábozás, dramatikus játékok az anyanyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszközei.

Célunk:

- Alkalmassá tenni a gyermekeket az irodalmi élmények befogadására, a bennük való gyönyörködésre és az alkotásra.
- Az esztétikai élményeken túl, az érzelmi hatásokon keresztül alakuljanak ki erkölcsi normák, amelyek mélyen beépülnek a gyermekek érzelmvilágába.
- A népi, dajkai hagyományok, népmesék, népi mondókák, találós kérdések megismerésével alapozódjon meg a hazaszeretet érzése, mivel e művek népi kultúrák, bölcsességek hordozói.
- A verstanulással, mesehallgatással érlelődjenek az olvasóvá válás feltételei.
- Irodalmi anyagunkban jelenjenek meg a népi, klasszikus, kortárs és világirodalmi alkotások is versek, mesék, elbeszélések formájában.

Verselés, mesélés formái:

- Vershallgatás, versmondás,
- Mesehallgatás, mesemondás,
- Mondókázás,
- Dramatizálás, bábozás.

Feladatunk:

- A mindennapos meséléssel, mondókázással, verseléssel a gyermekek *mentális higiéniájának alakítása*.
- Az állandó hely, a meghitt hangulatú nyugodt légkör, a megfelelő idő megteremtése.
- A felhasznált irodalmi anyag igényes kiválasztása. A kiválasztott alkotások erkölcsi tanítása legyen mintaértékű.
- A versek, mesék kiválasztásánál az életkor figyelembe vétele.
- A mesék hangulata, nyelvezte határozza meg a mesemondás formáját (felolvasás, vagy mesélés).
- A megtanulásra kiválasztott versek bemutatása könyv nélkül történjék.
- A mondókázásnál a ritmikusság kapjon hangsúlyt.
- Az összeállított irodalmi anyagunk tartalmazzon olyan meséket, melyek dramatizálásra, bábozásra alkalmasak. A dramatizálás, bábozás feltételeit eszközökkel is biztosítjuk.
- A könyv megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- A gyermeki önkifejezés alternatív lehetőségeinek biztosítása. A vers, mese alkotása mozgással vagy ábrázolással párosuljon.
- Az irodalmi befogadó képesség fejlesztése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Örömmel vesznek részt az irodalmi kezdeményezéseken.
- Tudnak és szeretnek verset mondani, mesélni, történeteket elmondani. Hosszabb történeteket, meséket türelemmel végighallgatni.
- Szívesen báboznak, dramatizálnak, ezeket a tevékenységeket önállóan szervezik, irányítják.
- A megismert verseket pontos szöveggel mondják el.
- A könyveket tisztelik, vigyáznak épségére.
- Összetett mondatokban, jelzőkkel színesítve fejezik ki gondolataikat.
- Mondatalkotásukban helyesen használják a ragokat (ige, illetve főnévragozás).

ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Az ének, zene, énekes játék, a mozgáselemekre épített néptánc adják azt a közvetítő közeget, melyen keresztül közelebb kerülünk a művészet, a kultúra sokrétű megismeréséhez. A népi énekes játékok és a különböző zenei tevékenységek felkeltik a gyermek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését. A zenei nevelés az érzelmekre hat és ezért fontos, hogy örömforrás legyen. „A zenének központi szerepe van a nevelésben” (Kodály Zoltán).

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában.

Célunk:

- A zene megszerettetése, népi kultúránk megőrzése. „A gyermek zenei anyanyelve a magyar népzene legyen” (Kodály Zoltán).
- A közös éneklés, közös játék öröme által alakuljon a gyermek zenei ízlése, képességei, esztétikai fogékonysága.
- A dalos körjátékok és az *együttes táncmozdulatok közben állóképességük, aktivitásuk, mozgáskoordinációjuk fejlesztése.*
- A gyermek olyan zenei élményhez való juttatása, amely megalapozza zenei anyanyelvüket.
- A zenehallgatási lehetőségek során – élő előadás, emberi hang, hangszeres játék vagy igényesen kiválasztott hangfelvétel - a gyermekek művészi fogékonyságának fejlesztése.

Tartalma:

- Mondókák, ölbeli játékok
- Népi és komponált gyermekdalok
- Mozgáselemek, tánclépések énekekre, zenére

- Hangszerekkel való ismerkedés
- Zenehallgatás
- Zenei hallást, ritmusérzéklet fejlesztő játékok
- Komplex képességfejlesztés (formaérzék, dallam felismerés, belső hallás, improvizációs készség)

Feladatunk:

- A gyermekek hallásának, ritmusérzékének, zenei memóriájának, játékos zenei alkotókedvének, *mozgáskultúrájának* fejlesztése.
- Alapozó és maradandó zenei élmény nyújtása, amely biztosítja a zenei anyanyelv kialakulását.
- A dallam, ritmus és a tánc szépségének felfedeztetése, a közös éneklés örömeinek felismertetése.
- A gyermekek érdeklődésének felkeltése a zenehallgatás iránt.
- Az eltérő zenei képességek egyéni fejlesztése.
- A gyermek tevékenységére épülő zenei nevelés (kreativitás) megalapozása.
- Megfelelő óvodapedagógusi modell nyújtása a gyermekek zenei nevelése során.
- A tiszta, szép éneklés eléréséhez a megfelelő hangmagasság kiválasztása.
- A zenei befogadóképesség fejlesztése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek örömmel vesznek részt a különböző zenei tevékenységekben.
- Szabadon, önállóan énekelnek, mondókáznak.
- Élvezettel játszanak, táncolnak dalos – és körjátékokat.
- Megkülönböztetik az elemi zenei fogalmakat.

- Megérik az egyenletes lüktetést és a dalok, mondókák ritmusát.
- Tudnak dallamot, ritmust, mozgást rögtönözni.
- Élvezettel, figyelemmel hallgatnak zenét.
- Szeretnek énekelgetni játék közben.

RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

A rajzolás, mintázás, kézi munka a művészi kifejezés formája, egyben speciális játéktevékenység, a gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszköze. Az óvodás gyermekre érzelmein keresztül lehet hatni, ezért lényeges, hogy az óvónő szeretettel, örömmel és aktívan vegyen részt a tevékenységben és irányításában. Legyen példa a gyermek előtt és adjon naponta lehetőséget a gyermeknek az ábrázolásra. Az esztétikai nevelés hatékonysága nagyrészt a pedagógus felkészültségén múlik.

Célunk:

- Hozzásegíteni a gyermekeket az alkotás élményéhez és öröméhez, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően.
- Hozzájárulni belső képeik gazdagításához.
- Kialakítani a képi-plasztikai-, kifejező-, komponáló-, térbeli tájékozódó-, és rendezőképességüket.
- Formálni esztétikai érzékenységüket, igényességüket.
- Fejleszteni a vizuális észlelést – érzékelést (tér, forma, és színeképzetek gazdagítása), a rövid- és hosszútávú emlékezetet, valamint a képi gondolkodást és kreativitást.
- Gazdagítani élmény-, és fantáziavilágukat.
- Kialakítani az igényüket az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására.
- Megismertetni a gyermeket az eszközök használatával; a rajzolás, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel, eljárásaival.

Feladatunk:

- Az esztétikai nevelés feltételeinek megteremtése.
- Az ábrázoló tevékenységekhez szükséges megfelelő hely, idő, eszköz biztosítása.
- Tapasztalat-, élménygyűjtés lehetőségeinek megszervezése.
- Technikai alapelemek és eljárások elsajátíttatása.
- A *finommotorika fejlesztése* (rajzolás, festés, gyurmázás, vágás, papírhajtogatás, stb.).
- Műalkotásokkal és népművészeti elemekkel való találkozás lehetőségeinek kiszélesítése.
- A tevékenység ízlésformáló hatásának kihasználása: modellnyújtás, a szép iránti fogékonyság kialakítása.
- Néphagyományörzés – népi kismesterségek művelése az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságainak figyelembevételével.
- A vizuális befogadóképesség fejlesztése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek képesek saját élményeiket kreatív módon, képi-plasztikai eszközökkel kifejezni.
- Munkájuk során bátran használják a színeket.
- Az emberábrázolásban megjelennek a részletek és a legegyszerűbb mozgások jelzései.
- A megismert technikákat önállóan alkalmazzák.
- Önállóan alkotnak díszítőformákat.
- Téralkításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- Részt vesznek szűkebb és tágabb környezetük esztétikus formálásában, díszítésében.
- Észreveszik és igénylik a környezetükben látható esztétikus jelenségeket, gyönyörködnek bennük.
- Szükség esetén tolerálják a monoton munkát.
- *Kialakul finommozgásuk, koordinációjuk.*

A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Az objektív világ felfedezése és megismerése alapvető jelentőséggel bír a személyiségfejlődés folyamatában. A társadalmi (szociális) és természeti környezet jelenségei különböző formákban és mennyiségekben tárulnak a gyermek elé, aki eredendő nyitottsága folytán igyekszik minden új információt birtokába venni. Ehhez segíti hozzá a környezeti és matematikai nevelés.

Célunk:

- A környezet felfedezése során a gyermekek vegyék észre annak szépségét, értékeit, ezáltal jussanak olyan tapasztalatok birtokába, amelyek a környezetben való, életkoruknak megfelelő eligazodáshoz szükségesek.
- A gyermekek a környezet megismerése közben mennyiségi, alakú, nagyságbeli, tér- és síkbeli ismeretekkel gazdagodjanak.
- Személyiségükben alakuljon ki a környezetét óvó, védő, tisztelő felnőtté válás csírája. A szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékei, és népi kultúránk tisztelete váljon a gyermekek belső igényévé.

Feladatunk:

- A gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztése a kortárs kapcsolatban és a környezet alakításában.
- Biztosítsunk elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat – és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a *biztonságos életvitel szokásainak alakítására*.

- A környezet hangjainak, színeinek, illatainak, formáinak és az élet ritmikusságának érzékeltetése.
- Az óvoda és a gyermekek szűkebb környezetének megismertetése és megszerettetése, *környezettudatos gondolkodásra nevelés*.
- A tágabb környezet felfedezéséhez séták, kirándulások szervezése. Múzeumok, könyvtárak látogatása.
- Ok-okozati összefüggések felismertetése a gyermekekkel az időjárás és az emberek tevékenysége között.
- A felnőttek munkájának megismertetése, a becsületes munkát végző ember tiszteletére nevelés.
- Ismeretek szerzése és elsajátítása a közlekedés, az állatok, a növények, az ünnepek témakörökben.
- Tevékenységek szervezése szimulációs játékok, képolvasás, beszélgetés formájában, a család és tevékenységeik témakörében.
- Anyanyelvi képességeik fejlesztése a tevékenység folyamán.
- A környezet megismerése során gyermekek alapvető matematikai ismeretekhez, megoldásokhoz juttatása, mely ismereteket a gyermek a tevékenységeiben alkalmazza. Matematikai tapasztalatok nyújtása (becslés, mérés, összehasonlítás, szétválasztás, azonosítás, stb.).

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Biztonságosan tájékozódik közvetlen környezetében.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és a környezetéről.
- Ismerjék:
 - a viselkedés alapvető szabályait,
 - nevüket, lakcímüket, szüleik nevét és foglalkozását,
 - az óvoda környékét, néhány fontos intézményt, az ott dolgozó emberek munkáját,

- a közlekedés gyermekekre vonatkozó egyszerűbb szabályait, fogalmait,
- saját testüket, testrészeiket, igényeljék a tisztaságot magukon és környezetükben,
- tárgyak, jelenségek közötti összefüggéseket, az évszakok és napszakok változásait,
- az időjárás és öltözködés közötti összefüggést.
- Védjék a környezetükben lévő növényeket és állatokat.
- Legyenek képesek:
 - elemi mennyiségek ismeretére,
 - a térben való tájékozódásra, a síkban való megjelenítésre, halmazok képzésére, tulajdonságaik szerinti összehasonlításra,
 - tárgyak szétválogatására, részhalmazokra való bontásra,
 - elemek sorba rendezésére, tárgyak, mennyiségek összemérésére (magasság, hosszúság, tömeg, úrtartalom terület, szélesség, vastagság, bőség) becsléssel, másolással,
 - különféle geometriai tulajdonságok szerinti térbeli és síkbeli alakzatok szétválogatására, egyszerű tulajdonságaik megnevezésére.
- Tevékenykedjenek tükörrel: mozdulatok tükör előtt, tükrös alakzatok keresése, a „másik” oldal megalkotása.
- Vállalkozzanak szívesen a felvetett vagy felismert problémák megoldására.

MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Az óvodás gyermek egyik jellemző tulajdonsága az aktivitás. Ez abban mutatkozik meg, hogy igényli, és szívesen végzi a képességeinek megfelelő munkát.

A munka személyiségfejlesztő hatása abban nyilvánul meg legerőteljesebben, hogy azonnali visszajelzést ad a munkavégzés eredményességéről (eredménytelenségéről). Így a gyermek szembesül saját képességeivel, sikereivel, kudarcaival, formálódik önismerete, énképe.

A munka a cselekvő tapasztalatszerzésnek, a céltudatosságnak, az önállóságnak és az önfegyelemnek alakítója. Számptalan ismeretet közvetít, szocializál és megadja a lehetőséget a gyermek egyedül vállalt, elmélyült tevékenységére. A saját és a mások elismerésére nevelés egyik fontos formája. A munka jellegű tevékenységnek kiemelkedő nevelő értéke van óvodai nevelésünkben.

Célunk:

- A gyermeki munka megszerettetésén keresztül a különböző készségek, erkölcsi és akarati tulajdonságok fejlesztése.
- A közös munka során a társas kapcsolatok erősítése, egymás tisztelete.

Feladatunk:

- A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, azok feltételeinek biztosítása.
- A pedagógus mintaadása az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendjének megismeréséhez.
- Lehetőségek biztosítása ahhoz, hogy át tudják élni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét.
- Koruknak megfelelő munkalehetőségek adása.
- A munkafajták fokozatos bevezetése és végeztetése a gyermekek fejlettségétől függően.

- A munka állandóságának és folyamatosságának biztosítása.
- A gyermekek önértékelésének kialakítása, a további munkavégzéshez kedv ébresztése.
- A játékkal megegyező sajátosságaira támaszkodva a munkára készítő indítékok erősítése a gyermekekben.
- A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezése. A munkavégzés folyamatos konkrét, reális (a gyermek saját magához mérten) fejlesztő értékelése.
- Az együttélési normák, a felnőtt mintaadása a munka megbecsülése érdekében.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek közösen tevékenykedni.
- Örömmel teljesítik a feladatokat.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a környezet-, növény- és állatgondozásban.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- Jól alkalmazkodnak társaikhoz a tevékenységekben.
- Ötleteikkel segítik a folyamatos munkát.
- Szeretnek meglepetést készíteni a kisebbeknek, a felnőtteknek.
- Alkalmi megbízások teljesítése.
- A gyermekeknek legyen igényük az önállóságra, önkiszolgálásra.

AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Programunk pedagógia megvalósítását belső és külső kapcsolatok segítik. A partnerközpontú működés lényege a partnereink azonosítása, a velünk szemben támasztott elvárásainak megismerése és az intézményműködésünk ezen elvárásához történő minél tökéletesebb, folyamatos alakítása.

A. Óvodánk belső kapcsolatai:

1. A gyermekek.
2. A pedagógusok.
3. A pedagógiai munkát segítők (a teljes dolgozói kör).
4. A szülők.

B. Óvodánk külső partnerei:

1. A fenntartó: Budapest Ferencváros Önkormányzata
2. Ferencvárosi Pedagógiai Szak- és Szakmai Szolgálati Központ
3. Beszédvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
4. Hallásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ
5. Látásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ
6. Fővárosi 3. számú Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
7. A Gyermekjóléti Szolgálat
8. A társintézmények – bölcsőde, iskola
9. A kulturális és közművelődési intézmények

A/1. A gyermekekkel való együttműködés

Céljainkat, feladatainkat, sikerkritériumokat a nevelési program különböző fejezetei tartalmazzák.

A/2. A pedagógusokkal való együttműködés

Lásd: nevelési programunk „Személyi feltételei” című fejezet

A/3. A pedagógiai munkát segítőkkel való együttműködés

Lásd: nevelési programunk „Személyi feltételei” című fejezet

A/4. A szülőkkel, családdal való együttműködés

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben óvodánk kiegészítő szerepet játszik. Az óvodai nevelés és a családi nevelés együttesen szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek érdekében nyitottak és kezdeményezők vagyunk.

Célunk:

- Kialakítani és erősíteni a szülőkkel a jó kapcsolatot, melynek alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás.

Feladatunk:

- A család sajátosságainak, szokásainak megismerése.
- A szülők kérésének, javaslatának, bírálatának figyelembe vétele.
- Előítélettől mentes közeledés minden családhoz.
- Intervenciós gyakorlat (segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásai) érvényesítése az együttműködés során.
- A szülők megismertetése az óvodában folyó munkával.
- A szülők bevonása az óvoda életébe.
- A szülők korrekt, precíz tájékoztatása a gyermekéről, a titoktartási törvény figyelembevételével.
- A szülők elégedettségének vizsgálata.
- Együttműködés a szülőkkel a Közoktatási Törvényben meghatározott jogaik gyakorlásában.

A kapcsolatteremtés formái:

- Családlátogatások (mielőtt a gyermek óvodába kerül, illetve az évek folyamán).
- Anyás beszoktatás (a szülő gyermekével együtt ismerkedik az óvodai élettel).
- Napi személyes beszélgetések.
- Szülői értekezletek.
- Nyílt napok (betekintés a napi tevékenységekbe).
- Fogadóórák (személyre szabott, igény szerint).
- A szülőkkel együtt szervezett rendezvények, ünnepek, színházlátogatások, kirándulások.

Sikerkritériumok:

- A család és az óvoda kapcsolatának egészséges együttműködése.
- A mindennapos kommunikációink, döntéseink, tetteink, személyes példánk során a szülők megismerik óvodánk értékeit.
- A szülők gyermekeikkel együtt jól érzik magukat óvodánkban, szívesen hozzák ide gyermekeiket.
- A szülőket érdekli, hogy mi történik óvodánkban, hogyan fejlődik gyermekük, bizalommal fordulnak felénk.
- A szülők szemléletformálásának a sikere (boldogabb gyermekkor megélése).
- Az óvoda kapcsolatteremtési formáit minél nagyobb számban igénybe veszik a szülők.

B/1. A fenntartóval való együttműködés

Intézményünk a feladatok eredményes ellátása érdekében rendszeres munkakapcsolatot tart a fenntartóval.

Célunk:

- A nevelési programon alapuló, az óvoda nevelőtestülete által kidolgozott értékelési rendszerrel javítani az intézmény fenntartójának (Ferencvárosi Önkormányzat) elégedettségén, valamint az óvoda teljesítményén.

Feladatunk:

- A fenntartó elvárásainak, igényeinek megfelelni – lehetőségeinkhez mérten – és a HPP céljainak és feladatainak teljesítése, megvalósítása.
- Tevékenységünk folyamatos ellenőrzése, kiértékelése, újabb feladatok kitűzése.

B/2. Együttműködés a Ferencvárosi Pedagógiai Szak- és Szakmai Szolgáltató Központtal

A beilleszkedési, magatartási, tanulási zavar vizsgálatára a nevelési tanácsadó hivatott. A nevelési év során munkánkat segíti kihelyezett fejlesztőpedagógus, pszichológus, logopédus és gyógypedagógus.

Célunk:

- A speciális fejlesztést igénylő gyermekek megfelelő fejlesztése, ellátása.

Feladatunk:

- Szoros együttműködés a nevelési tanácsadó munkatársaival, szülőkkel és a gyermekekkel.
- Korrekt tájékoztatás a gyermek állapotáról.
- Részvétel az általuk biztosított szakmai napokon, foglalkozásokon, intézményünkön belül és kívül.
- A gyermekek folyamatos fejlesztésének biztosítása.
- Szükség szerint az iskolaérettségi vizsgálatok elindítása.

B/3. Beszédvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság**B/4. Hallásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ****B/5. Látásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ****B/6. Fővárosi 3. számú Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság**

(B/3. B/4. B/5. B/6. lásd Integrált nevelés óvodánkban c. fejezet)

B/7. Együttműködés a Gyermekjóléti Szolgálattal

Óvodánk kapcsolatot tart a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében a gyermekjóléti szolgálattal illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Célunk:

- A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, megszüntetése.

Feladatunk:

- Felmérni a gyermekek szociális és anyagi helyzetét.
- A Gyermekjóléti Szolgálat értesítése és esetmegbeszélés.

Együtműködés formái:

- A gyermekjóléti szolgálat értesítése, ha az intézmény a szolgálat beavatkozását szükségesnek látja.
- Esetmegbeszélés az intézmény részvételével a szolgálat felkérésére.
- A gyermekjóléti szolgálat címének és telefonszámának az intézményben való kihelyezése, amely lehetővé teszi a közvetlen elérhetőséget a szülők részére.
- Előadásokon, rendezvényeken való részvétel.

A kapcsolattartást az intézményvezető, illetve a gyermekvédelmi feladatokkal megbízott személy látja el.

B/8. Együtműködés a társintézményekkel***1. Az óvoda és a bölcsőde kapcsolata***

A bölcsőde az óvodába lépés előtt gondozza, neveli a gyermekeket (intézményes nevelés), ezért hasznos információkat kaphatunk tőlük a gyermek fejlődéséről, egyéni sajátosságairól. A kapcsolatteremtésben kezdeményezők vagyunk.

Célunk:

- A gyermekek óvodába való átmenetének, az új környezethez való alkalmazkodásának megkönnyítése.

Feladatunk:

- A kapcsolatteremtésben a nyitottság és a folyamatosság érvényesítése.
- A pedagógus tájékozódása a bölcsődei életéről, a bölcsődés gyermekekről.
- A gondozónők megismertetése az óvodában folyó munkával.

A kapcsolattartás formái:

- Kölcsönös látogatások, továbbképzések.
- Évente nyílt nap az óvodában a bölcsődések és szüleik részére.
- A bölcsőde rendezvényein való részvétel.

2. Az óvoda és az iskola kapcsolata

Az iskola az óvoda után meghatározó szerepet tölt be a gyermek életében.

Célunk:

- Az iskolába való átmenet, az új környezethez való „alkalmazkodás” megkönnyítése.
- A gyermek egészséges fejlődéséhez kell megteremtenie az iskolának azt az érzelmi biztonságot, amelyet az iskolába kerülés előtt az óvoda játékos, oldott, kötetlen légköre jelentett.

Feladatunk:

- Nyitottság, kezdeményezés az együttműködésben.
- Az iskola nevelési – oktatási elképzeléseinek megismerése.
- Az óvodai pedagógiai program és nevelési törekvések sokoldalú megismertetése az alsó tagozatos (1. illetve 2. osztályos) tanítókkal.
- Iskolalátogatások a nagycsoportosokkal.
- Törekvés az óvoda – iskola párbeszédére.

A kapcsolattartás formái:

- Kölcsönös látogatások, szülői értekezletek, tapasztalatcserék, munkaközösségi foglalkozások, továbbképzések.

B/9. Együttműködés a kulturális és közművelődési intézményekkel

Célunk:

- A gyermekek kulturális igényeinek felkeltése. Esztétikai élmények nyújtása.

Feladatunk:

- Évente több alkalommal látogatás múzeumokba, könyvtárakba, színházakba, az FMK-ba és a Fővárosi Állatkertbe.
- Külső rendezvényeken, előadásokon a részvétel biztosítása, ha az megfelel a gyermekek életkori sajátosságainak, érdeklődésüknek és értéket képviselnek.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

AZ ÓVODA SZEMÉLYI FELTÉTELEI

Óvodánknak rendelkeznie kell a saját nevelési programunk megvalósításához szükséges személyi feltételekkel.

Óvodánkban a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

A nevelőmunka kulcsszereplője a pedagógus.

Jelenléte biztosított a nevelés egész időtartamában. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenység és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája biztosítja óvodánk eredményes nevelésének.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztését speciálisan képzett szakemberek segítik. (lásd Integrált nevelés óvodánkban c. fejezet)

Célunk:

- Az óvoda helyi programjának gyakorlatban való alkalmazása, egységes nevelési elvek vallása, pozitív emberi kapcsolatok kialakítása, fenntartása, egymás munkájának megismerése.
- A nevelőmunkát segítő nem pedagógus alkalmazottakkal együttműködve megvalósítani nevelési programunk céljait, feladatait.

Feladatunk:

- A nevelési programunk megismertetése, céljainak, feladatainak elfogadtatása az óvoda minden dolgozójával.
- Egymás segítése a pedagógiai feladatok megoldásában.

- Egymás megismerésére törekvés.
- Az új kollégák beilleszkedésének segítése.
- Nyugodt légkör megteremtése és megóvása.
- Belső innovatív továbbképzés, szakmai munkaközösségek működtetésének biztosítása.
- Önellenőrzés, önértékelés igényének kialakítása.
- Az óvodapedagógus és az óvodai nevelőmunkát segítő alkalmazottak összehangolt munkájának az irányítása.
- A szakmai munka erősítése érdekében hospitálási rendszer működtetése.
- A programunknak megfelelő továbbképzési terv működtetése.
- A nevelőtestületi értekezletek szakmaiságának erősítése.
- A pedagógiai munka fejlődése érdekében hatékony ellenőrzés, értékelés, önértékelés fejlesztése.
- Amennyiben migráns gyermeket is fogunk nevelni óvodánkban, úgy feladatunk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Sikerkritériumok:

- Olyan intézmény működtetése, melyben az elvárásoknak maximálisan megfelelő személyi és tárgyi feltételei biztosítottak.
- Magas szinten képzett, elhivatott pedagógusok; szakképzett, gyermekszerető dajkák, technikai alkalmazottak gondoskodnak arról, hogy nevelési programunkban megfogalmazott célok és feladatok lehetőleg maradéktalanul teljesüljenek, mindig szem előtt tartva a gyermekek érdekeit.
- Különböző partnereink (kiemelten a gyermekek és a gyermekek családja) legyenek elégedettek munkánkkal.

AZ ÓVODA TÁRGYI FELTÉTELEI

Óvodánkknak rendelkeznie kell a saját nevelési programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Jegyzék a nevelési – oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről (7. számú melléklet a 11/ 1994. (VI.8.) MKM rendelet).

A kötelező (minimális) eszköznormát törvény írja elő, ettől óvodánk nem kíván eltérni (az eszköznorma táblázat programunk mellékleteként szerepel).

Célunk:

- Óvodánkban olyan tárgyi környezet kialakítása, amely a gyermekek életkorának megfelelő eszközrendszerrel, szín- és formavilággal rendelkezik. *A tiszta, kellemesen kialakított, esztétikus és balesetmentes környezet a gyermekek egészséges nevelésének biztosítója.*

Feladatunk:

- A gyermekek által használt tárgyi felszerelések számukra hozzáférhető és biztonságos elhelyezése.
- Megfelelő hely és idő biztosítása a játék és mozgásigényük kielégítésére.
- A gyermekek testi méreteihez megfelelő bútorok biztosítása.
- Az udvari játékok megfelelőségének biztosítása (78/2003. (XI.27.) GKM rendelet).
- A gyermekek biztonsága érdekében megfelelő jellel ellátott játékok vásárlása, használati utasítás szerinti alkalmazása.
- Megfelelő munkakörnyezet kialakítása az óvoda munkatársainak.
- Megfelelő helység biztosítása a szülők fogadására.

Sikerkritérium:

Lásd: „Az óvoda személyi feltételei” című fejezet sikerkritériumok első pontja.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Óvodánk teljes nyitva tartási idejében a gyermekkel történő foglalkozások, tevékenységek mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Csoportszervezés:

Programunk lehetővé teszi a homogén és heterogén életkorú csoportok létrehozását egyaránt. Ez mindig az adott helyzet függvénye. A heterogén csoportok kialakításánál figyelembe vesszük a pedagógus „rákészültségét” és az oktatási törvény által előírt gyermeklétszámot. Az ilyen elosztás a pedagógustól sokkal nagyobb figyelmet, differenciálási képességet, toleranciát követel meg.

Napirend, hetirend:

Jól kialakított napirendünk folyamatos és rugalmas változásaival érzelmi biztonságot teremtő rendszerességével biztosítja a gyermeknek a megfelelő időt az elmélyült tevékenységekre. A gyermek létformája a játék, így a napirendben erre a tevékenységre fordítjuk a legtöbb időt. A napirendben meghatározzuk a szervezett és rendszeres mozgásra, edzésre és a mindennapos testnevelésre szánt időt.

A napirendet a gyermek biológiai szükségleteit figyelembe véve tervezzük meg (alvás-, mozgásigény, étkezés rendszeressége).

A hetirendünkben - a játék kitüntetett szerepe mellett – a tevékenységek közötti harmonikus arányok megteremtésével, egy-egy környezeti téma köré csoportosítva dolgozzuk fel az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket. A heti rendet befolyásoló tornatermi beosztást az óvodavezető helyettes koordinálja.

Javasolt napirendek korcsoport szerint

(2,5) 3 – 4 évesek csoportja

Idő	Tevékenység
6 ⁰⁰ - 10 ²⁰	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, szabadon választott tevékenységek, reggeli, óvónő által kezdeményezett tevékenységek. Kötelező testnevelés heti egy alkalommal, mindennapos testnevelés.
10 ²⁰ -11 ³⁰	Öltözködés, udvari játék, levegőzés.
11 ³⁰ -12 ³⁰	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd.
12 ³⁰ -13 ⁰⁰	Előkészület a pihenéshez.
13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰	Pihenés, egyéni szükségletekhez igazodó ébredés.
15 ⁰⁰ -18 ⁰⁰	Párhuzamos tevékenységek, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenységek, óvónő által kezdeményezett tevékenységek.

4 – 5 évesek csoportja

Idő	Tevékenység
6 ⁰⁰ - 10 ²⁰	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, szabadon választott tevékenységek, reggeli, óvónő által kezdeményezett tevékenységek. Kötelező testnevelés heti egy alkalommal, mindennapos testnevelés.
10 ²⁰ -11 ⁴⁵	Öltözködés, udvari játék, levegőzés.
11 ⁴⁵ -12 ⁴⁵	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd.
12 ⁴⁵ -13 ¹⁵	Előkészület a pihenéshez.
13 ¹⁵ -15 ⁰⁰	Pihenés, egyéni szükségletekhez igazodó ébredés.
15 ⁰⁰ -18 ⁰⁰	Párhuzamos tevékenységek, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenységek, óvónő által kezdeményezett tevékenységek.

5 – 6- 7 (8) évesek csoportja

Idő	Tevékenység
6 ⁰⁰ - 10 ²⁰	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, szabadon választott tevékenységek, reggeli, óvónő által kezdeményezett tevékenységek. Kötelező testnevelés heti két alkalommal, mindennapos testnevelés.
10 ²⁰ -12 ⁰⁰	Öltözködés, udvari játék, levegőzés.
12 ⁰⁰ -12 ⁴⁵	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd.
12 ⁴⁵ -13 ⁰⁰	Előkészület a pihenéshez.
13 ⁰⁰ -14 ³⁰	Pihenés, egyéni szükségletekhez igazodó ébredés.
14 ³⁰ -18 ⁰⁰	Párhuzamos tevékenységek, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenységek, óvónő által kezdeményezett tevékenységek.

Az óvoda szakmai dokumentumai:

- Központi - Óvodai nevelés országos alapprogramja
- Helyi - Az óvoda nevelési programja
- Az óvoda pedagógiai működési terve (éves munkaterv)
 - Gyermekcsoportok nevelési-fejlesztési programja
 - Egyéni fejlődés-fejlesztés dokumentumai (gyermekenként)

Érvényességi rendelkezések

A módosított nevelési program **2013. szeptember 1-től határozatlan ideig érvényes.**

Felülvizsgálata 4 évenként esedékes.

A módosítás lehetséges indokai:

- Törvényi jogszabályváltozás
- A fenntartói feladat változás
- Nevelőtestületi kezdeményezés 50 % + 1 fő

Felülvizsgálat után a nevelőtestület által létrehozott TEAM készít módosítási javaslatot. A javaslatot ismerteti a nevelőtestülettel majd 50 % + 1 fő elfogadása esetén az óvodavezető módosítja a programot.

A helyi nevelési program óvodavezető által hitelesített másolati példánya megtekinthető a csoportokban, az óvodavezető irodájában és az intézmény honlapján.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Az óvoda nevelőtestülete a "KICSI BOCS" ÓVODA nevelési programját 2013. augusztus 29.-én tartott határozatképes ülésén 100 %-os igenlő szavazattal elfogadta.

Az elfogadás tényét a nevelőtestület képviselői az alábbiakban hitelesítő aláírásukkal tanúsítják:

Budapest, 2013. augusztus 29.

óvodapedagógus

óvodapedagógus

Budapest, 2013. augusztus 29.

óvodavezető

Az óvoda szülői közössége a „KICSI BOCS” ÓVODA nevelési programját véleményezte:

Budapest, 2013. augusztus 29.

szülői közösség képviselője

A „KICSI BOCS” ÓVODA nevelési programját jóváhagyta:

Budapest,

1. számú melléklet:

Eszköznorma

I. AZ ÓVODA HELYISÉGEI

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Hiányzó eszközök, felszerelések
Csoportszoba	7	0
Tornaszoba	1	0
Logopédia foglalkoztató	1	0
Játszóudvar	1	Méretét tekintve nagyon kicsi
Óvodavezetői iroda	1	0
Óvodavezető helyettes iroda	1	1
Nevelőtestületi szoba	1	0
Orvosi szoba	1	0
Gyermeköltöző	7	2
Gyermekmosdó, WC	7	2
Felnőtt öltöző	1	0
Elkülönítő szoba	1	0
Melegítő konyha	1	0
Tálaló, mosogató	2	0
Felnőtt mosdó	2	0
Felnőtt WC	3	0
Mosléktároló	1	0
Raktár	1	0
Szertár	1	0

II. AZ ÓVODA HELYISÉGÉNEK BÚTORZATA

1. Csoportszoba

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Hiányzó eszközök, felszerelések
Óvodai fektető	127	38 (elavult)
Gyermekszék	127	0
Gyermekasztal	28	0
Fényvédő függöny	22 ablakra	0
Szőnyeg	7	0
Játéktároló szekrény v. polc	14+1	0
Élősarok állvány	7	0
Hőmérő	7	0
Óvodapedagógusi asztal	7	0
Felnőtt szék	14	0
Textiltároló szekrény	7	0
Edény és evő eszköztároló	7	0
Szeméttartó	7	0

2. Tornaszoba

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Hiányzó eszközök, felszerelések
Tornapad	2	0
Tornaszőnyeg	1	0
Bordásfal	2	0
Óvodai többfunkciós mászó készlet	1	0
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelés	1	1

3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Hiányzó eszközök, felszerelések
Tükör	1	0
Asztal	1	0
Szék	2	0
Szőnyeg	1	0

4. Játszóudvar

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Hiányzó eszközök, felszerelések
Kerti asztal	7	0
Kerti pad	14	5 (nem elhelyezhető)
Babaház	7	6 (nem elhelyezhető)
Udvari homokozó	7	5 (nem elhelyezhető)
Takaróháló	7	5

5. Óvodavezetői iroda

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Hiányzó eszközök, felszerelések
Íróasztal és szék	1-1	0
Tárgyalóasztal	1	0
Szék	2	0
Telefon	1-1	0
Könyvszekrény	1	0
Íratszekrény	1	0
Számítógépasztal és szék	1-1	0
Fax	1	0
Számítógép, nyomtató	1-1	0

6. Óvodavezető-helyettesi iroda:

NINCS

7. Nevelőtestületi szoba

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Hiányzó eszközök, felszerelések
Fiókos asztal	14	14 (nem elhelyezhető)
Szék	14	0
Könyvtári dokumentum	500	0
Könyvszekrény	2	0
Tükör	1	0
Mosdókagyló	1	1

8. Orvosi szoba

(26/1997.(IX.3.) NM rendelet előírása szerint

9. Gyermeköltöző

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Hiányzó eszközök, felszerelések
Öltözőrekesz	127	0
Ruhatároló	127	0
Fogas	127	0
Öltözőpad	14	0

10. Gyermekmosdó, WC

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Hiányzó eszközök, felszerelések
Törölközőtartó	127	0
Falitükör	21	0
Hőmérő	5	0
Rekeszes falipolc	127	0

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Hiányzó eszközök, felszerelések
Fésű	127	0
Fogkefe	127	0
Fogmosó pohár	127	0
Ruhakefe	21	0
Körömkefe	21	0
Szappantartó	21	0
Fésűtartó	7	0
Törölköző	459	Folyamatos csere
Abrosz	84	Folyamatos csere
Takaró	127	0
Ágyneműhuzat	381	0
Lepedő	381	0

IV. A FELNÖTTEK MUNKAÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Hiányzó eszközök, felszerelések
Szennyesruha tároló	1	0
Mosottruha tároló	1	0
Mosógép	1	0
Centrifuga	1	0
Vasaló	1	0
Vasalóállvány	1	0
Szárítóállvány	1	0
Takarítóeszközök	1	0
Kerti szerszámok	1	0
Hűtőgép	1	0
Porszívó	1	0

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

1. Játékok, játékeszközök

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Hiányzó eszközök, felszerelések
Különféle játékformák eszközei	38	Folyamatosan változik
Mozgásfejlesztő eszközök	127	Folyamatosan változik
Ének, zene, énekes játékok eszközei	127	Folyamatosan változik
Anyanyelvi fejlesztés eszközei	38	Folyamatosan változik
Értelmi képességeket fejlesztő eszközök	38	Folyamatosan változik Folyamatosan változik
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	127	Folyamatosan változik
Környezeti megismerést segítő eszközök	127	Folyamatosan változik
Munkajellegű tevékenységek eszközei	38	Folyamatosan változik

2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Hiányzó eszközök, felszerelések
Videó	1	0
Tv	1	0
Magnó	3	0
Diavetítő	1	0
Vetítővászon	1	0
Hangszer (pedagógusoknak)	7	0
Hangszer (gyerekeknek)	38	0
Egyéni fejlesztést szolgáló felszerelések	1	1

VI. EGÉSZSÉG ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Hiányzó eszközök, felszerelések
Étel-mintavétel készlet	1	0
Mentőláda	1	0
Gyógyszerszekrény	1	0
Munkaruha	Kollektív szerződés szerint	Folyamatos beszerzés
Védőruha	Kollektív szerződés szerint	Folyamatos beszerzés
Tűzoltó készülék	6	0

VII. FOGYATÉKOS GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Hiányzó eszközök, felszerelések
Beszéd fogyatékos – tükör	7	0
- logopédiai alapkészlet	7	7
Hallási fogyatékos – dallamíró	7	7
- hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	1	1
- vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni ill. csoportos adóvevő készülék	SNI gyermeklétszám szerint	?
- elektronikus információhordozó	1	1
- nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	1	1
- szurdologopédiai eszközök	7	7
Látási fogyatékos - olvasó televízió	1	1
- hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	1 – 1	1 - 1